WASHINGTON D C

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 152. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 2-го ЛИПНЯ 1949. No. 152. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 2, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

У СЕНАТІ ПРИЙНЯЛИ НОВИЙ БИЛ ТЕФТА

Вашингтон, 30 червня. — Після шости місяців завзятих парляментарних старань, адміністрації Трумана не вдалося переперти свого робітничого законопроєкту з одночасним відкликанням дотеперішнього закону Тефта-Гартлі. Навпаки, коаліція республиканців з південними демократами 51 голосами проти 42 ухвалила 28 поправок до проєкту адміністрації, затримуючи найважніші постанови з обовязкуючого тепер закону. Коли б так поправлений бил перейшов ще в палаті репрезентантів, тоді було б це тільки змінене видання закону Тефта-Гартлі, хоч без їх імени. Новий законопроєкт затримує заборону замкненого заводу, обмеження юнійного заводу і заборону страйків під час крайньої національної потреби.

Підчас пресової конференції президент Труман виминав відповіді на запит, чи він вважає за втрачену боротьбу за відкликання закону Тефта-Гартлія в теперішній сесії конгресу, одначе заповів, що він буде всіми силами боротися дальше за його скасування.

ПРЕЗИДЕНТ І БАРУК У ПРИЛЮДНІМ СПОРІ В СПРАВІ МОБІЛІЗАЦІЇ.

Підчас пресової конференції президент Труман засудив як невірну критику колишнього дорадника президентів, Вернарда Барука, який перед двома днями сказав, що президент не допустив до підготови плянів для швикої промислової мобілізації на випадок крайньої потреби. Труман заявив, що Барук не має належних інформацій в цій справі, бо Краєва Рада Ресурсів Безпеки не предложила йому жадного пляну й тому він не міг його відкинути. Барук відїхав до Европи в четвер. Коли його сповістили телефонічно на кораблі Квін Елизабет про заяву президента, Барук відповів, що він є поінформований, тільки президент не є поінформований в цій справі так, як він звичайно буває поінформований в інших справах.

БИЛ ПРО РОЗБУДОВУ ВОДНИХ ШЛЯХІВ.

Комісія Прилюдних Робіт в палаті репрезентантів випрацювала вже законопроєкт в справі розбудови водних шляхів, побудови прибережних там і пристаней коштом понад білион долярів. Бил не ставить домагання признати гроші на ці цілі, тільки вказує на потребу меліорацій.

УРЯД ПРОЦЕСУЄ ПІДПРИЄМСТВО ДЮ ПОНТА ЗА КОНЦЕНТРАЦІЮ ЕКОНОМІЧНОЇ СИЛИ.

Вашинґтон. — Департамент справедливости зголосив до суду позов проти тресту Дю Понт з Вилминґтону за зосередження „промислової сили" в руках родини Дю Понт-Немурс, бо це шкідливе для господарства нації. Уряд твердить, що родинні мастки представляли в 1947 р. вартість $4,259,000,000. Підприємства контрольовані родиною є такі: Дженерал Моторс, Юнайтед Стейтс Роббер. У згаданому році вони разом продали виробів на $5,189,000,000, а по заплаченні податків їм ще осталося чистого $429,000,000. У позві твердить уряд, що підприємства, звязані під одною контролею, продають собі взаємно продукти по умовленій ціні, а потім кидають їх на маркет, витворюючи монополії.

ОБОРОНА ПОКІНЧИЛА ПЕРЕСЛУХАННЯ СВІДКІВ В ПРОЦЕСІ ГІССА.

Ню Йорк. — У четвер сполудня оборонець А. Гісса, Лойд Пол Страйкер, покінчив переслухання пані Присцили Гісс, жінки підсудного, і намагався покликати психіятра д-ра Карла Винджера, як свідка на доказ, що Витакер Чемберс має збаламучений ум й тому не можна вірити його зізнанням проти Гісса. Гісс є обвинувачений перед федеральним судом в кривоприсязі, коли він заперечив, що він переписував урядові документи та передавав їх Чемберсові для вжитку советських шпигів. Оборонець, завдаючи д-рові Бинджерові питання, зясував справу в 45 мінутах і тільки після того поставив запит в справі умової відповідальности Чемберса. Суддя Семюел Кавфман, на домагання прокуратора, не допустив до відповіди лікаря і тим самим виключив його свідоцтво. Після того прокуратор почав кликати відводових свідків. Один з них був Джан Фостер Доллес, дорадник уряду в закордонних справах, на якого покликувався Гісс, що він не домагався уступлення Гісса зі становища предсідника Фундації Карнеґі після свого свідоцтва в конгресовій комісії. Доллес як свідок в суді, заявив, що було навпаки, бо він домагався резиґнації Гісса.

КОМУНІСТ ПРИЗНАЄ ВИКОРИСТУВАННЯ ТРЕТЬОЇ ПАРТІЇ ДЛЯ СКИНЕННЯ УРЯДУ.

Ню Йорк. — У процесі проти провідних комуністів зізнавав уже двадцятий день Ґілберт Ґрін, голова партії стейту Ілиной. Після різних крутійств, як розуміти насильне скинення американського уряду, як це вчив самий Ґрін у тайних комуністичних школах, він признав, що комуністи змагають до захоплення влади, а тоді вони стануть представниками більшости, заведуть диктатуру і здавлять силою увесь опір проти нового уряду. Ґрін признав, що комуністи змінюють тепер тактику і підтримують різні „народні демократії" для захоплення влади. Коли б така третя партія (в Америці) прийшла до влади, тоді вона стала б „протифашистівським" урядом на лад „народних демократій" в Европі дала б нагоду комуністам осягнути свій ідеал, а це соціялізм.

Після покінчення своїх зізнань, Ґрін відповідав на перехресні питання прокуратора і признався, що він в минулому часто допускався кривоприсяги при виповнюванні різних формулярів, як напр. при аплікаціях на пашпорти або на отримання посади в поштовому уряді в Шікаґу. Він подавав різні фальшиві імена, хоч його первісне імя було Ґрінберґ.

INDEPENDENCE DAY

ДЖУДИТ КОПЛОН ЗАСУДЖЕНА ЗА ШПИГУНСТВО

Джудит Коплон, недавня бюрова робітниця в департаменті справедливості у Вашингтоні, признана винуватою шпигунства в користь Советів і крадіжу урядових документів з свого бюра. Такий присуд видала федеральна судейська лава у Вашингтоні в четвер 30 червня після нарад, що тривали 13 годин. Між членами лави було 8 мужчин і 4 жінки, з них 6 нігрів. Процес перед федеральним судом Дистрикту Вашингтон тривав 9 тиж. і 4 дні.

На підставі рішення судейської лави суддя Алберт Л. Рівс присудив їй в пятницю кару тюрми від 40 місяців до 10 років.

Оборонець, Арчибалд Палмер, змісця заповів відклик до вищого суду. Панна Коплон має ще станути перед федеральним судом в Ню Йорку разом з Валентином Ґубечівом, якому вона передавала документи. Вони обоє обвинувачені в сприманні крадених документів.

СЕНАТ ПОЧНЕ ДИСКУСІЮ НАД АТЛАНТІЙСЬКИМ ПАКТОМ У ВІВТОРОК

Вашингтон. — Сенат узяв на денний порядок дискусію над ратифікацією Північно-Атлантійського Оборонного Договору і почне її найближчого вівтірка. Голова сенатської комісії закордонних справ, Там Коналі, заповів свою готовість перевести боротьбу за ратифікацію договору, який звязує 28 країн до оборони перед наїзником. Договір стане обовязуючим, коли Злучені Держави його ратифікують. До ратифікації потрібно дві третині голосів. Палата репрезентантів не має голосу при ратифікації закордонних договорів.

АМЕРИКА НЕ ВИМАГАЄ НІЯКИХ ЗОБОВЯЗАНЬ ВІД ТІТА ЗА ПОЗИЧКУ

Департамент стейту виявив, що Америка не вимагатиме жадних політичних концесій ні зобовязань від уряду Югославії в заміну за її підтримку при одержанні позички у висоті $200,000,000 з Міжнародного Банку Реконструкції й Розбудови. Уряд Злучених Держав є того погляду, що позичка вважається за чисто бизнесову трансакцію і тому американський представник в Міжнародним Банку дістане інструкції, щоб при голосуванні над позичкою розглядав цю справу тільки з бизнесового становища. Уряд є того переконання, що який небудь натиск на Тіта зустрінеться з такою ворожою відправою, якої зазнали від Тіта Совети. Департамент стейту поінформований, що теперішня допомога Югославії для грецьких ребелянтів є майже зникаюча.

ВИСТУП НОВИХ ІМІҐРАНТІВ В РАДІО

Филаделфія, 1-го липня. — Три дні тому через найбільшу місцеву радіовисильню WFIL передавано інтерв'ю з новими українськими іміґрантами Богданом і Марісю Гарасевичами з фарми Барто в Пенсилвенії. Інтерв'ю переводив відомий коментатор радіовисильні на тему умовин праці та акліматизації нових іміґрантів в цій країні. Приявний при інтерв'ю д-р В. Галан дав по радіо довші вияснення про працю і цілі ЗУАДКомітету та про українську еміґрацію в Европі. Радіопередача, що тривала 45 мінут, мала на меті спопуляризувати та скріпити українську переселенчу акцію до цього стейту.

„ОПРИДІЛЕННЯ" КИТАЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Шанхай, 1. липня. — Провідник китайських комуністів, Мао Цатунґ, склав вчора недвозначну заяву, що місце большевицького Китаю є по боці Советського Союзу, „справжнього приятеля" Китаю. При цьому він ствердив, що Китай тепер не думає залишатися невтральним, але разом зі Советами буде „боротися за мир" проти „англо-американських імперіялістів".

ВІЙНА З МУХАМИ В ЄГИПТІ

Каїро, 1 липня. Єгипетська авіяція почала війну з мухами, „обстрілюючи" їх відомим ДДТ, — повідомило міністерство здоров'я. Першу атаку виконано на мухи в Александрії і мухи мали понести „великі жертви". Єгипетські мухи є одним з найбільших розсадників хворіб та справжньою зморою людей і звірят.

ПРОПАГАНДА ЗАМІСТЬ ХЛІБА В ПОНЕВОЛЕНІЙ УКРАЇНІ

Стокгольм, 1 липня. Видавані тут „Новини з-поза Залізної Заслони" стверджують, що як в попередніх роках так і цим разом советська окупаційна влада почала перед жнивами сильну пропаганду за збіркою хліба та за „дострокове" доставлення його до державних магазинів. При цьому большевики докладають всіх зусиль в намаганні переконати українців, які вони „щасливі" в советській неволі. Для скріплення своєї пропаганди, вже від квітня ведеться інтензивна акція для розбудови сітки радіоприймачів по селах. Проте, радія не віддається до розпорядженн селянам, тільки інсталюється їх по колгоспних клюбах та передається тільки строго контрольовані програми. Немає мови про те, щоби хто-небудь міг свобідно слухати закордонних авдицій. Рівночасно з цею пропагандивною акцією Советів, в поневоленій Україні продовжується боротьба за визволення. Закордонна преса знову повідомляє про більші бої між окупаційними советськими військами та поліцією з одного боку, а українськими повстанцями з другого.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ В ТУРЕЧЧИНІ.

Анкара, 1. липня. — Сьогодні тут входить в силу закон про підпорядкування міністрові оборони генерального штабу армії, який досі діяв незалежно.

НОВА ТАКТИКА АРХИЄП. БЕРАНА В ОБОРОНІ ЦЕРКВИ

Прага, 1 липня. Після того, як комуністичний уряд заборонив католицьким гіерархам Чехословаччини якне-будь контактуватися зі своїми вірними, архиепископ Беран заявив через урядового представника, що він не вийде зі свого палацу, як довго не дістане запевнення від уряду, що він є „цілком вільний" та може йти і робити куди і що йому подобається. Нова тактика архиепископа нагадує поступування його попередника, архиепископа Каспара, що після окупації Чехословаччини німцями замкнувся в тому самому палаці і не вийшов з нього аж до своєї смерти в 1941 році. Тимчасом урядова акція проти Церкви і поліційний терор проти священства і вірних продовжуються в цілій країні, зокрема на Словаччині, де в чотирьох місцевостях населення палицями і п'ястуками вигнало поліцію, що приходила арештувати священиків. У зв'язку з цим на Словаччині помітно зростають настрої та антаґонізм проти чехів взагалі.

ВИШИНСЬКИЙ ПРО СОВЄТСЬКУ „ПЕРЕМОГУ" В ПАРИЖІ

Москва, 1 липня. — Московська преса надрукувала вчора інтерв'ю советського міністра закордонних справ, Андрея Вишинського, з кореспондентами партійної „Правди" та урядових „Ізвестій", в якому він оцінює вислід недавної конференції міністрів закордонних справ чотирьох великодержав в Парижі як велику „перемогу" советської дипломатії. Вишинський вважає, що Америка та інші західні країни пішли на уступки і прийняли в прінціпі советську концепцію розв'язки німецької проблеми, бо до того їх заставив „неуспіх" пляну Маршала в Европі. Він вважає, що успіху Паризької конференції треба дошукуватись не в подробицях її висліду, але в головних прінціпах, які заключаються в тенденції до об'єднання Німеччини та в загальному відпруженні міжнародних стосунків. Вишинський висловлює надію, що великодержави теж в майбутньому будуть керуватися тими самими настановами та взаємними уступками вирівнювати існуючі міжнародні розбіжності.

АДМ. КІРК ВІДБУДЕ КОНФЕРЕНЦІЮ З ВИШИНСЬКИМ.

Москва, 1 липня. — З поінформованих джерел заявили, що новопризначений американський амбасадор в Москві, адмірал Ален Г. Кірк, вже має визначену зустріч зі советським міністром закордонних справ, А. Вишинським. Конференція мала б відбутися вже завтра, в суботу.

НОВИЙ БРИТАНСЬКИЙ АМБАСАДОР В МОСКВІ.

Москва, 1 липня. — До Москви прибув новопризначений британський амбасадор, Сер Дейвид Келі. Вчора він вже представив свої рекомендаційні листи предсідникові Верховної Ради СССР, Н. М. Швернікові.

ПІДОЗРІЛА ПРОВОЛОКА У ВІДНОВЛЕННІ ЗАЛІЗНИЧОГО РУХУ З БЕРЛІНОМ.

Берлін, 1 липня. — Хоча страйк залізничників в західних секторах Берліна закінчився вже три дні тому і хоча міська залізниця вже курсує, досі ще не відновлено залізничого получення Берліна зі західними зонами Німеччини. Речник контрольованої советами залізниці пообіцяв, що рух буде відновлений сьогодні ввечорі. Проте, західні союзники ставляться з великим підозрінням до цеї проволоки, не маючи певности в чому лежать її причини. Підозрівається, що впарі зі звичайною советською недолужністю в цій проволоці може скриватися й зла воля та тенденція використати кожну нагоду для послаблення західного становища в Німеччині взагалі, а в Берліні зокрема.

МІСТО БОНН БУДЕ ЗВІЛЬНЕНЕ ВІД ОКУПАЦІЇ.

Брюсель, 1 липня. — Бельгійське міністерство закордонних справ повідомило, що окупаційні війська, стаціоновані у вибраному на столицю західно-німецької федеративної республіки місто Бонн, будуть відкликанні, хоча команда там залишиться. Ціллю цего відкликання є бажання дати німецькому урядові відповідну кількість приміщень та більший авторітет.

ПОЧИНАЮТЬСЯ НАРАДИ В СПРАВІ АВСТРІЇ.

Лондон, 1 липня. — Заступники міністрів закордонних справ чотирьох великодержав починають сьогодні свої наради для остаточної підготовки проєкту мирового договору з Австрією. Прінціпи цего договору встановлено на останній конференції Ради закордонних міністрів в Парижі. Заступники міністрів вважають, що вони зможуть виконати доручення і приготовити договір до 1-го вересня, як це їм визначено в Парижі.

НОРВЕГІЯ ЗНОВУ ВИДВИГАЄ ПЛЯН СКАНДИНАВСЬКОЇ ОБОРОНИ.

Ослo, 1 липня. — Норвежський міністер оборони заявив, що його країна буде продовжувати заходи для досягнення відповідного порозуміння зі Швецією в справі спільної оборони Скандинавського півострова. Розмови на цю тему велися вже раніше, але були перервані приступленням Норвегії і Данії до Атлантійського пакту, тоді, як Швеція проголосила свою „абсолютну невтральність". Тепер Норвежський міністер заявив, що Атлантійський пакт не може стояти на перешкоді дружніх відносин зі Швецією і тим самим спільним турботам про взаємну безпеку й оборону.

УХВАЛЕНО АВІЯЦІЙНИЙ ЗАКОН У ФРАНЦІЇ.

Париж, 1 липня. — Французький парлямент ухвалив вчора закон про реорганізацію націоналізованої промисловости для виробу літаків, у висліді чого деякі фабрики будуть зліквідовані, а інші розбудовані. У зв'язку з цим контрольовані комуністами професійні спілки намагалися зорганізувати демонстрацію. Поліція була обставила деякі державні будинки, але до будь-яких безпорядків не дійшло.

ДІОМЕДЕС СТВОРИВ НОВИЙ УРЯД ГРЕЦІЇ.

Атени, 1 липня. — Новопризначений грецький премієр, Олександер Діомедес, створив новий уряд Греції, що тільки в поодиноких другорядних випадках різниться від того уряду, що його раніше був приготовив Константин Цальдаріс та на склад якого не хотіли погодитися лібєрали. Цальдаріс в уряді Діомедеса залишається міністром закордонних справ і рівночасно заступником премієра. Перед проголошенням свого уряду, Діомедес відбув довші наради з американським дипломатичним представником.

БРИТАНСЬКО ІЗРАЇЛЬСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

Лондон, 1 липня.—Під проводом ізраїльського міністра закордонних справ сьогодні мають початися в Тель Авів ізраїльсько-британські переговори, предметом яких будуть фінансові та економічні справи, зв'язані з британською евакуацією з Палестини після 20 років адміністрації.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПІД ПРАПОРОМ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Проголошення Деклярації Незалежности Злучених Держав Америки в дні 4-го липня 1776-го року, отже точно 173 роки тому, належить до тих подій, що започатковують нові епохи історії та визначують її дальший курс. Як виглядала б сьогодні Америка, як виглядав би світ, якщоб в історії не було цеї події? Бо 4-го липня 1776-го року народилась нація, якій після відносно дуже короткого часу судилося стати символом всіх найкращих досягнень людського роду, їх найбільшим захисником та невичерпним джерелом безупинного прогресу. Відкриття Америки Колюмбом в 1492 році, Американська Революція від 1775 до 1781 року, Громадянська Війна 1861-1865, участь Америки в двох світових війнах в роках 1914-1918 і 1939-1945, це ці найголовніші події, що попередили та у висліді яких людство увійшло в найбільшу епохальною переломову добу під знаком визволення космічної атомової енергії.

Деклярація Американської Незалежности мала свої безпосередні і посередні причини. Суперечності, які попередили Американську Революцію і проголошення цеї Деклярації, мали на перший погляд другорядні економічні причини. Англійська колонія, заселена і опанована англійцями, виступила проти свого англійського материка, точніше проти її тодішнього володаря та його уряду, що не потрапили задовольнити бажань народу. Це теж виявлено в Деклярації. Але в цій же деклярації подана теж ця сутня причина і ціль рівночасно, іменно, „що всі люди були сотворені рівними, що всі вони наділені їх Творцем певними невід'ємними правами, між якими є вільність та змагання до щастя". В цій же Деклярації сказано, „що коли будь-якої форми уряд станеться деструктивний для тих цілей, правом народу є змінити або скинути його та встановити новий уряд, який поклав би свої основи на таких принципах та зорганізував свою владу в такій формі, які народові видавалися б найбільш відповідні для запевнення його безпеки і щастя".

На таких принципах народилась ця нація і вони стали безперечною основою її дальшого розвитку. Правда, що всі люди родяться рівними та що всі вони мають від свого Творця право на життя, на вільність і на щастя, якого ніхто не сміє ані відібрати ані заперечувати, стало фундаментом американського світогляду та американської політики. Власне ці принціпи створили реальну життєву силу, об яку як морська піна об скалу розбиваються всі теорії про расових „надлюдей" чи „диктатури пролетаріяту". І власне ці принціпи, що лягли в основу американської Деклярації Незалежности, стали цим невгасаємим світилищем на розбурханому океані історії, до якого завжди і завжди звертаються та на яке орієнтуються биті життєвою недолею та шматковані вітрами подій люди і народи.

Практичне здійснення цих принціпів не впало американському народові з неба. Навпаки, воно коштувало йому багато трудів, боротьби і жертв. Але воно створило націю, яка не тільки сама собі забезпечила це „невід'ємне право на життя, вільність і змагання до щастя", але й стала першим носієм і захисником в світі.

За ці самі ідеї, що лягли в основу Американської Незалежности, ведеться сьогодні ґіґантичний змаг в світовому маштабі. Між першими, що змагаються за здійснення ідей Джорджа Вашингтона, Бенджаміна Френкліна, Томаса Джефферсона, Филипа Ливингстона, Джана і Семюела Адамсів, Роджера Шермана та інших в своїх країнах, стоїть сьогодні волелюбний український нарід. Завершенням боротьби за такі ідеї може бути тільки кінцева перемога.

РЕВІЗІЯ ТАКТИКИ

Час до часу пробують у демократіях аналізувати політику Кремля, особливо тоді, коли вона являється дещо податливою, склонною до компромісу зо західніми потугами. Таке діється і тепер по Паризькій Конференції. Одначе є велика ріжниця, між тим, що писали чи говорили з такого приводу давніше, а як є тепер. Бувало такі речі приймали з великим ентузіязмом. Мовляв, хто знає, може таки в Москві настав інший дух. Сьогодні не так легко за ентузіязм. Навпаки, віра в слово Кремля та його добру волю захитана навіть у тих, що змагають усіми силами до злагоди з Совєтами. Сьогодні навіть вони дораджують ждати, поки Кремль не дасть ділами доказу, що він справді миролюбний.

Це вже треба вважати за поступ, коли зважиться, як довго Америка давала себе Совєтам одурювати. Через те, хоч у Парижі можна було завважити збоку совєтського представника Вишинського певну уступчивість чи готовість до уступок, то на те вже не дався ніхто зловити, ні американський уряд, ні американська публична опінія. До того зачали роздумувати, що за причина, що Кремль став на міжнародним дипломатичним полі ніби лагіднішим, більш компромісовим.

З цього, що на ту тему можна було вичитати в статтях різних політичних коментаторів, треба ствердити, що всі вони тепер погоджуються, що тут не може бути ніякої мови про якісь зміни в цілях совєтської політики. Це тільки зміна в — тактиці.

Але чому зміна в тактиці? На те не важко відповісти. Берлінська блькада, яка мала стати триумфом совєтської тактики в „холодній війні", перемінилася в триумф демократичних потуг. Тіто зо своїм спротивом у Югославії таки вніс деморалізацію в царство Сталіна, бо дав доказ, що в країнах з комуністичним режимом, які не є у цілковитім підданстві Москві, є можливо не послухати Москви. Плян Маршала таки добре вдарив Кремль, бо сформований Москвою економічний бльок держав, нічо не дістає з Москви і нічо не дістане, а західно - европейські держави допомогу з Америки дістають і економічно піднімаються. У вільних країнах Европи всюди помітний постійний упадок у членстві комуністичних партій. З Німеччиною під совєтською окупацією теж не везе. Москва не є в положенню крім комуністичної пропаганди щось їй дати, а західна частина Німеччини усамостійнюється і зачинає жити новим демократичним життям. Чистки, які Москва перевела у сателітських країнах, а теж переміни у себе, дома, вказують, що таки десь щось знову рветься.

Якже ж у такому часі думати про нові агресивні акти? Звідси і та „угодовість", яка ніби проявляється в останніх потягненнях московського Політбюра на міжнародним полі у відношенню до демократичних потуг, а зокрема до Злучених Держав. Дехто надіється навіть у найближчій будучині деяких угодових несподанок з боку Кремля. Якщоб так сталось, то вони будуть тільки хвилевими уступками, спричиненими захитанням совєтських плянів. За тим тактичним відступом наступить певно новий наступ, якщо тільки ситуація для Кремля поправиться. Так тепер зачинають уже на ці речі глядіти. Значить, уже пізнаються на кремлівським крутійстві.

Боронитимуть Европу з самого початку

Американська стратегія, яка брала під увагу евентуальну війну в Европі, себто війну між Сходом і Заходом, рахувалась досі з таким фактом, що Червона Армія займе відразу цілу Европу. З цього далі виходило, що Америці й Англії прийдеться починати довготривалу офензиву проти Совєтів. На такій підставі складано пляни оборони, очевидно перед агресією червоної Росії. Та тепер наступила зміна. Отже не здавати Европи Совєтам, а змісця стати до її оборони. Оце й причина, чому споріднана ратифікація Атлянтійського Пакту застрягла в сенаті й чому уряд хвилево не натискає на ухвалення давно заповідженого білу в справі постачання зброї для оборони Европи.

Ричард Л. Стравт, кореспондент бостонського „Монітора", довідується дещо точніше про цю справу, що її зясував секретар стейту Дін Ачесон на тайнім засіданні комісій закордонних справ обох конгресових палат. Ачесон вийшов з відважними новими пропозиціями. Він опер їх на оцінці воєнних винаходів з кінця останньої війни, не згадуючи нічого про нові винаходи. На підставі того, що вже було опрацьоване, Ачесон поставив три важливі домагання:

1. Якщо Росія почне напад, його треба стримати заки ще вона займе цілу Европу. 2. Наступна світова війна, якщо вона загалом вибухне, буде оборонною, подібно, як нею була перша світова війна, а не війна з швидкими рухами, якою була друга війна. 3. Окупація західної Европи Росією і зайняття промислової сили західної Европи буде більшою небезпекою для Злучених Держав ніж ризико опріличнення деяких нових американських родів зброї для оборони Европи.

У своїй недавній промові в Литл Рак, у стейті Аркенсо, президент Труман згадав про необхідність висаигнування півтора біліона долярів на зброєння Европи і то ще підчас теперішної сесії конгресу. Секретар Ачесон після свого повороту з Европи звернувся до палати репрезентантів з домаганням скласти біл для озброєння Европи навіть ще заки сенат ратифікує Атлянтійський Пакт. Адміністрація вірить, що конгрес це переведе, хоч досі не чути було одушевлення для цієї справи. Замітне в пропозиції те, що в плані озброєння Европи навіть десята частина видатків не піде на постачання до Европи старих родів американської зброї. Усе піде головно на найновіші моделі або на способи їх уживання.

Програма, яку виявив Ачесон, полягає на обрахунку, що совєтська армія, яка матиме до пять мільйонів людей, мусить бути спинена в її поході на Европу, ще заки почнеться властива війна. Ця програма оперта на зброї, яка була відома з кінцем другої світової війни. Отже згадується якісь особливі артилерійні стрільна, обраховані на оборону на найближчу мету, що вжито тільки раз у минулій війні проти німецьких пробоєвих колон. Тєді вживано вісім - цалевих гармат. Другим важним чинником при обороні буде середньої величини ракета, яку придумано з кінцем другої світової війни. Третьою зброєю є новий кріс, який дозволяє двом воякам на авті „джіп" стріляти з вислідом старої французької 75-міліметрової гармати. Четвертою зброєю є немагнетична приземна міна, якої майже неможливо відкрити. Такі міни завдадуть великі втрати ворожій армії, якщо вона рушить уперед. Вкінці придумано вже цілу низку керівних стрілен і їх тепер удосконалюють. Найбільше доцільним буде кероване стрільно „турботаран", яке буде додане до артилерії з патронами на коротку мету для швидкого переловлення бомбардувальників. Особливо на цей останній винахід і комбінацію звертають увагу знавці воєнного діла. Вони думають, що при їх допомозі бомбові рейди такого ро-

(Докінчення на стор. 3-тій).

Ліберальний Інтернаціонал та Україна

Европа та світ переживають добу відродження лібералізму, тобто ідей та організацій, що обстоюють вільний розвиток людини і в осередку суспільного розвитку ставлять людську індивідуальність. Треба було страшного досвіду — панування бездушного нацизму і фашизму та большевицького терору, щоб европейська людина вернулася з тугою „ад фонтес" (до джерел) европейської культури, до традицій античної „елевтерія" (латинське „лібертас") — до свободи. Тепер, після знищення західно-европейського фашизму та перед загрозою „червоного" большевицького тоталізму, мало хто в Европі прийме за правильну думку французького письменника Анатоля Франса, мовляв рівність у демократичній державі виявляється в тому, що й багатому і бідному однаково забороняється спати вночі в громадських парках... Ні, Европа добре оцінила вагу своєї демократичної традиції і культури і не легковажить формальної рівности перед законом, бо ця формальна рівність дає надію і підставу для досягнення рівности реальної.

У згоді з підсиленою пошаною до свободи утворився після другої світової війни Світовий Ліберальний Союз, або „Ліберальний Інтернаціонал". Від 7. до 13. липня 1949 року відбудеться черговий конгрес Ліберального Інтернаціоналу в місті Довіл у Франції.

На чолі Ліберального Інтернаціоналу стоїть відомий еспанський письменник і політик Салвадор де Мадаряга. В цьому конгресі беруть участь делегати ліберальних груп різних країн, індивідуальні члени Ліберального Інтернаціоналу, представники Комітету лібералів-еміґрантів, члени конференції лібералів-видавців.

На порядку нарад Конгресу стоять такі справи: Лібералізм як політична сила сучасности; Становище до Східної Европи; Промислова демократія; Співробітництво між ліберальними партіями; Справа включення Ліберальних рухів молоді в Ліберальний Інтернаціонал.

На конгресі Ліберального Інтернаціоналу буде також українська делегація. З почину Ліберального Інтернаціоналу відбулася в січні конференція лібералів-еміґрантів у Лондоні. У звідомленні про цю конференцію читаємо промову секретаря Ліберального Інтернаціоналу Петра Кальвокоресі, який він привитав українських учасників тієї конференції.

„Ми дійшли до південного кінця Европи і тепер окреме слово про Україну. Цей давній народ терпів як інші народи Центральної Европи — то від Сходу то від Заходу. Чуття незалежности цього народу пережило монгольські наїзди і у країні відродилися в 19 столітті. Після большевицької революції Москва прийняла ідею незалежної України, яка була представлена на Мировій Конференції в Бересті. Ця територія стала ареною боротьби між німецькими та російськими арміями... П. Панчук, що є тут, є голова Союзу Українців у Британії, що є зорганізований на безпартійній основі і ми дуже раді мати тут також пана Сальського, якого великою заслугою є, що українці на чужині так добре організовані".

На превеликий жаль, відносини в організації українців у Британії наслідком групової ворожнечі погіршали: п.п. Панчук, Сальський та інші вийшли з Союзу. Наші британські приятелі глибоко занепокоєні цим розламом і підчеркують, що групова політика в громадських установах шкодить нашій справі в Англії. Але це між іншим.

Група українців в Англії, що до неї належать такі особи як канадійський сотник Панчук, сотник летунства Сальський (син покійного генерала Сальського, міністра Української Народної Республіки), відомий журналіст Семчишин, сотник летунства Опаренко, журналіст Демкович - Добрянський і інші, утворили організацію українських лібералів, яка активно виступає разом з представниками інших народів на ліберальних конгресах і конференціях. Старанням цієї групи конференція лібералів-еміґрантів у Лондоні прийняла в січні постанову з домаганням відновлення незалежної України, яку знищила Совєтська Москва, і запропонувала, щоб українці були прийняті до Европейського Руху.

Як відомо, Европейський Рух ставить собі завдання перетворити Европу на федерацію вільних народів. Для України можуть бути два шляхи розвитку: один, що його висуває російська Ліга Керенського, — перебування під російським протекторатом; другий шлях — це включення України в систему Обєднаної Европи. Український народ має сумний досвід під владою Москви. Російський централізм та імперіялізм — це спільна хвороба всіх російських партій. Від союзу з Росією ми нічого доброго для свого народу не можемо сподіватися. Але в демократичній обєднаній Европі Україна може найти для себе можливості вільного розвою. Тому то акція українців на полі міжнародної політики, однак постійна і узгіднена з напрямними лініями Української Національної Ради, може мати велику вагу для будучности України. Це відноситься зокрема до Ліберального Інтернаціоналу. Тут збирається світова політична еліта для обговорення найважливіших проблем. Це добре, що на міжнародніх конференціях лунає також голос українських лібералів. Прийшов час, коли до нашого голосу світ починає вже уважно прислухатися. Наше завдання — дати світові правду і вичерпну інформацію про наш рух.

І. С.

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

63)

ІЗ СИБЛАГУ ДО ЗАПОЛЯР'Я

...8 червня 1936 року. Красноярський Розпред. Бараки всі були переповнені, і нас, що прибули з Яйського таборового пункту, розмістили в нашвидкоруч збудованих наметах, обгороджених колючим дротом. Чекали відправлення до Заполяр'я. Годували нас задовільно. Поруч в глухому закутку стояв ешелон з жіночим етапом. Звідки він прибув — ніхто не знав. Ми тільки знаємо, що й вони, ці нещасні жінки, теж були привезені сюди для дальшого спрямування до Заполяр'я.

Ще вранці нас попередили, що увечорі буде вантаження на баржі, а вночі караван має залишити Красноярськ. Але затрималися з якимсь додатковим вантаженням, і наш караван міг рушити тільки ранком 9 червня.

Цвіла черемха і йшов густий сніг. З півночі віяв холодний вітер. Єнисей, недавно звільнений від криги, поволі прокидався від довгого сибірського сну і швидко наповнювався талою водою. Буксирний пароплав „Красноярський робітник" стояв на чолі каравану з 13 барж і ліхтерів, витягнув нас на середину річки і повільно почав забирати швидкість. Закружляли береги і якісь приміщення складів, розгорнулась панорама міста та сусідніх гір і все почало від нас віддалятися...

Прощавай, Красноярськ! Скільки ти за свій вік бачив різних етапів? Скільки твоїми вулицями пройшло нещасних, знедолених, гнаних, починаючи з часів Петра Першого і кінчаючи... Але де ж цей кінець? Обдурені народи колишньої Росії чекали його в 1917 році. І співали:

„Ми раздуєм пожар мировой,
Церкви и тюрьми
Все сравним с землей!"

Церкви зрівняли, а в'язниці залишились... І кількість їх зросла набагато, набагато... В будькакому обласному чи краєвому місті правління НКВД займає стільки приміщень, скільки їх займають правління всіх інших совєтських установ, взятих разом. А штати НКВД, відриті й таємні — вже ціла армія, що охороняє „державну безпеку"... Ще Наполеон сказав, що на багнети можна спертися, але не сісти. А вони й спираються, і сидять, і безкарно творять свої жахливі злочини... Що їм в'язниці? Вони всю країну перетворили на велетенський концтабір і назвали його СССР...

— Гу-у-у-а-а-а! — пролунав гудок з буксира, що вийшов на річковий простір, рушаючи з караваном повним ходом.

— Прощавай, Красноярськ! Чи побачу я колись тебе знову, коли пролунає мій „дзвінок" і я зможу повертатися знову на батьківщину? Чи мене завезуть туди, де „Макар телят не пасе" і звідки повороту вже не буде?

Мовчазні і сумні ув'язнені юрмились на палубах барж і кожен думав про себе та про своє горе, про десь залишених близьких і рідних, про майбутнє життя в далекому Заполяр'ї... І стислося серце, і очі наповнилися сльозами. І пригадалися слова однієї баптистської псальми, яку подарувала мені та сама Белецька, яка христосувалась в дні Пасхи з монашкою в жіночому бараці:

„Господь, души моей Спаситель,
Дай прильнуть к Твоей груди.
Ти мой вечний Покровитель,
Не оставь меня в пути!"

...Так ось коли, нарешті, збудеться те, що я бачив у Красноярському НКВД! „Чи ж не визначено людині час на землі?" „Бог говорить один раз і, якщо того не помітять, вдруге: уві сні, у нічному видінні, коли сон находить на людей, під час дрімання на ложі. Тоді Він розкриває у людини вухо і вкладає свою настанову" (Іова, 7:1; 33:14-16). І ще мені пригадалося одне місце з Біблії, яке спинило мій намір, за допомогою італійського консула в Новоросійську, вибратись закордон. Це було підчас голоду.

„Так говорить Господь: ось, що я збудував, зруйную, і що насадив — викореню, — всю цю землю. А ти просиш собі великого: не проси; бо ось, Я наведу всяку біду на всяку плоть, а тобі замість здобичі залишу душу твою у всіх місцях, куди б не пішов".

Вже далеко за зломом гористого берега я із страшенною ясністю відчув, що мені тут доведеться побачити його... І на душі в мене стало так радісно і спокійно, ніби я вже не за 69 параллелю північної широти, а на якусь урочистість плив.

Молитва — велика сила!..

Важке мовчання порушили і решта ув'язнених. З'явились співаки, — Єнисеєм полинули українські пісні, то веселопідбадьорливі, то тужливі й сумні. Так караван наш увійшов до безмежної тайги, яка суцільним масивом обрамовувала обидва береги. Часом, десь біля підніжжя невисоких горбів, з'являлися невеликі сибірські оселі, спочатку з церковками та каплицями, а потім і без них — два-три десятки рублених хат... Але щодалі нижче ми спускалися річкою, то рідше почали зустрічатися нам ці оселі. Часом вискочить за закрутом берега кілька халупок, махне нам звідти якесь людське єство рукою, і знову тайга — неосяжна й дрімуча...

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

В. ПЕТРЕНКО

Чорна дата в Історії України

З НАГОДИ 240-РІЧЧЯ ПОЛТАВСЬКОЇ КАТАСТРОФИ.

2)

Фатальний в історії України 1708-ий рік почався ще при взаїмних добрих відносинах між гетьманом і царем. Карло рішив тепер перенести війну проти московської держави. Цар був тоді в Гродні на Литві. Карло вдарив на царське військо під Гродном і розбив його. Шведи зайняли Гродно. 11-го лютого розбив Карло свою головну квартиру в Сморгонах, а 18-го березня в Рудосовіцах. Цар знову зі своїм військом стояв у Виляні, а його ґенерали розташувались зі своїми силами в Полоцьку, Мінську й Могилові.

Дня 15-го червня перейшов Карло ріку Березину, а 3-го липня розбив московське військо під Головчином. 16-го липня станув він у Могилеві. Під цю пору з'явився у Карла тайний аґент Мазепи, через якого гетьман намовляв короля спішити на Україну.

Проте Мазепа, штовхаючи Карла до походу на Україну, ще, і востаннє, прикидався вірним царева. Цар велів Мазепі негайно прибути зі своїми козаками в Стародубський полк і з'єднатися з московським військом. Мазепа відмовився, переконуючи царя, що на Україні спалахнули повстання і що йому необхідно залишитись на Україні. До того оправдувався він ще своєю тяжкою хворобою (подаґрою), яка прикувала його до ліжка. Розуміється, Мазепі хотілось залишитись на Україні до слушного часу. Він послав однак цареві на підмогу відділ свого війська, якому проводили полковники, що були в порозумінні з гетьманом. Коли ж він отримав відомість, що до нього їде на відвідини Меншіков, він, за свідоцтвом сучасника, „схопився наче буря" і поспішив у свій Батурин. Тут доручив сердюцькому полковникові Чечелю оборону своєї резиденції, віддаливши з неї московську залогу, а сам із своїм військом переправився через Сейм і Десну до Оболоння. Козаки були переконані, що Мазепа веде їх по царському наказу проти шведів. Тим часом гетьман, переправившися через Десну, об'явив козакам, що веде їх не проти шведського короля, який є приятелем України, а проти московського царя, який є її ворогом.

„Я, — казав Мазепа — багато разів силкувався відвернути царя від погубних його намірів супроти українського народу. Однак з того не вийшло нічого доброго: тільки я сам підпав під його гнів і злобу і не знайшов іншого способу спасти себе, як звернутися до великодушности шведського короля. Він обов'язується шанувати наші права й вольності та боронити їх проти всіх тих, які на них посягають і стануть посягати. Браття! Прийшла наша пора: покористуватися припадком і відомстити москалям за їх довге насильство над нами, за всі заподіяні ними жорстокости і несправедливости. Охоронімо на майбутні часи нашу волю та козацькі права від їх посягань! Ось прийшла пора скинути із себе ненависне ярмо і зробити нашу Україну вільною і від нікого незалежною країною. Ось до якої майбутности я зазиваю вас. При вашій мужності та при підмозі шведського короля, ви, браття, напевно осягнете цю мету. Шведський король доручає вам воювати проти москалів разом зі шведами".

Промова Мазепи залишилася без відповіді з боку козаків. Коли ж він велів їм присягнути на спілку зі шведами, то побачив, як мало козаків стануло на його боці. Ледве півтора тисячі залишилося з ним. Інші покинули його.

Дня 28. травня Мазепа приїхав до шведського короля, який приняв його з великим почотом.

Виступ Мазепи проти царя став усім явним.

Меншіков розіслав по всій Україні і до кошового отамана в Січі універсали, зазиваючи людей до вірности цареві, а сам 31. жовтня напав на Батурин, розбив Чечеля, дякуючи ганебній зраді полкового старшини Івана Носа, який увів його через тайний вхід до кріпости, спалив кріпость, а все населення, не щадячи ні жінок ні дітей, вирізав.

Вістка про долю гетьманської столиці викликала по всій Україні страшний переполох. Роздавалися розпучливі погрози пімсти москалям: „Ой, не зарікаймося, братці, по коліна бродить в московській крові!"

Після об'єднання Мазепи зі шведами, шведський король переправився через Десну.

Тимчасом у Глухові по наказу царя приступлено до вибору нового гетьмана. Передтим (5.XI.) доконано акт позбавлення Мазепи гетьманства, який відбувся театральним способом.

Зроблено шафот, а на ньому поставлено шибеницю. На шафот принесли куклу, що зображувала Мазепу в андреївській ленті. Відтак вийшов на підвищення Меншіков і читав довге письмо, в якому говорилось про всі добродійства царя Мазепі, про довіря його до гетьмана і чорну невдячність останнього. Відтак зірвали з кукли андріївську ленту, а кат накинув куклі на шию мотуз і повісив її на шибениці.

Відтак доконано в присутності князя Долгорукова і московських вельмож вибір нового гетьмана. Вибрано ним стародубського полковника Івана Скоропадського, що був вірним цареві. Заприсяження нового гетьмана відбулося 12. листопада в Троїцькій церкві в присутності царя та київського митрополита і вищого українського духовенства. А після літургії проголошено анатему і вічне прокляття „злодієві і зрадникові Мазепі". Таке саме проголошення анатеми Мазепі відбулось на приказ царя в Москві, в Успенському соборі в присутності царевича Алексія Петровича, московських вельмож та вищого московського духовенства. Рязанський митрополит, Стефан Яворський, виголосив проповідь, у якій з похвалою висловлювався про службу Мазепи цареві та наклеймив його „зраду". Закінчив він свою промову словами: „Нам, вибраним во імя Господа Бога вязати і рішати, і що звяжемо на землі, буде звязане і на небесіх! Зрадникові Іванові Мазепі, за зломання присяги і зраду великому государеві хай буде анатема!" Він проголосив ці слова тричі. Всі інші архієреї проголосили за ним тричі: „анатема, анатема, анатема, будь проклятий!"

Переправившись через Десну і Сейм проходили шведи й Мазепа біля спаленого Батурина. Салена гетьманська резиденція зробила на гетьмана потрясаюче враження.

Король затримався на декілька днів в Городищі, а відтак 18-го листопада прибув у Ромни. Шведська армія розташувалась на просторі яких 10 миль і 12 миль довкола від Ромен і Гадячого до Лохвиці. Москвське знов військо розтаборилось на границі між Гетьманщиною і Слобідською Україною. Цар був у Лебедині, Меншіков у Хоружовці. В самій Гетьманщині залишалися московські війська в Миргороді й Ніжині.

З половини грудня ішли вже постійні бої між противниками і то зі змінним щастям. На лихо шведам була тоді по всій Европі люта зима. На українських рівнинах вона була тим лютіша, що вона проходила з жахливими хуртовинами і завіями. Снігів нападало так багато, що через них перервалась усяка комунікація. А які сильні були морози, доказом цього те, що птиці падали на лету мертві. Відлютої зими згинуло тоді яких 3 до 4 тисячі шведів.

Карло стрічав новий 1709-ий рік у Зінкові: Бої його проти москалів проходили спершу успішно. Але вже в березні воєнне щастя йому не дописувало. Він ішов походом на Слобідську Україну, маючи позаду москалів, які зростали на силах. Так починається другий період воєнних дій Карла проти москалів, які закінчились Полтавською катастрофою.

(Кінець буде).

Колишнє святкування Дня Незалежности

Наколи б американці святкували День Незалежности тоді, як було ухвалено про відділення тринадцяти стейтів від Великої Британії, то було б це не 4-го, а 2-го липня. Саме в той день — 2-го липня Континентальний Конґрес ухвалив резолюцію, якою проголошено, що „ці обєднані колонії є, і по-праву мають бути, свобідними і незалежними". До цього законного акту Декларація Незалежности додала більше, глибше значіння: проголосила громадянам не тільки самий факт відокремлення, але дала надію на таку форму управління, яка має ставити людські права понад маєткові права та привилеї. Тому день 4 липня є відповідним днем до святкування незалежности, як дійсний день народження Злучених Держав, починаючи з 1776, коли проголошено у Филаделфії Декларацію Незалежности.

Про перше святкування Дня Незалежности Континентальним Конґресом у Филаделфії, року 1777-го, писав своїй дочці Джан Адамс, який потім був другим президентом Злучених Держав. Святкування влаштовано нашвидко, бо Конґрес приняв думку про святкування щойно 2-го липня, а тільки 3-го почали щось для того робити. „Було запізно мати проповідь, як того всі хотіли", писав Адамс, „але делегати постановили той день не працювати і зійтися разом підчас обіду". Адамс був одним з делегатів. Членів Конґресу було щойно біля 50 і влаштувати спільний обід не було тяжко. Всі кораблі були прикрашені прапорами, а в першій годині 4-го липня моряки по команді вилізли на щогли, линви і „робили враження ніби висять в повітрі", як писав Адамс. Стріляли з гармат, на березі зібралася велика юрба, лунали вигуки: „На радість всім приятелям цеї країни та на страх всім торі!" (Торії, що складали третину всіх колоністів, були проти відділення колоній від Великої Британії).

Святкування Дня Незалежности у Филаделфії за один рік після того, в 1778 році, мало інший характер, може тому, що Конґрес повернувся з Балтимор, куди виїхав тимчасово в наслідок війни. „Це було величне святкування", писав Ричард Генри Лі, делегат до Конґресу від стейту Вирджінія. Він згадує про „гарні фаєрверки", але ще більше враження на нього зробив жарт, що його придумали деякі патріоти. Одну жінку прикрасили такою зачіскою, яку носили тоді пані-тори. Її волосся було елеґантно, з дорогими прикрасами, зачесано догори на яких три фути і відповідно до того зачіска була широкою, з кучерами. Її вели вулицями з великою парадою. Вона викликала сміх у людей, а одна пані-торі назвала ту фіґуру „княгинею Незалежности". Як писав Лі, одні тільки пані з торіїв були обурені.

За три роки війна скінчилася перемогою і День Незалежности став загальним, народнім святом. В Ню Йорку ще з вечера, напередодні 4-го липня, було дозволено продавати ґроґ в будках на вулицях. Скрізь панував веселий настрій, пили, гуляли, грали на скрипках. Стріляли, пускали фаєрверки — святкували 24 години.

Це ввійшло в традицію і День Незалежности став найбільш гучним святом. Але траплялося чимало нещасних випадків, смертних випадків, каліцтв, особливо серед дітей. Десь на початку цього століття почалася кампанія за те, аби зробити День Незалежности „безпечним". Тепер День Незалежности проходить спокійніше. Ще пригадаємо, як описував своє почування Джан Адамс, блукаючи вулицями Филаделфії вечером, в першу річницю Проголошення Незалежности. Був здивований побачивши, як „ціле місто було освітлене свічками на вікнах. ...Я проблукав цілий вечір і думаю, що ніколи не бачив більш блискучої ілюмінації".

Загальна Рада.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

Боронитимуть Европу з самого початку

(Докінчення зі стор. 2-гої)

ду, як це було в останній війні, будуть змісця ударемнені.

Повище вичислені роди зброї Р. Л. Стравт зараховує до дефензивних. Крім них будуть ще й далекосяжні офензивні роди і до таких зараховують теперішню атомову бомбу. Ця бомба не дасться ефективно використати проти широко розкинених військових частин, ні в таких країнах, як Китай або Греція. Ще менше застосування може вона мати в західній Европі при обороні. За те вона може бути придатною головно при розбиванні ліній постачання, а це буде потрібне у східній Европі. Там можна буде паралізувати атомовими бомбами не тільки самі склади і продукційні осередки, але теж і лінії постачання матеріялів на фронт.

Воєнні знавці прийшли до висновку, що Совєти не повинні дістати в свої руки західно-европейську промисловість. Америка має в себе 90,000,000 тон заліза, Росія має його тільки 20,000,000. Одначе західна Европа містить 55,000,000 тон заліза. Хто це дістане, той стане паном ситуації. Без заліза не можна виграти війни, так само як без земного олію й ґазоліни. З того виходить, що Америка вже задля своєї власної оборони не може допустити до заняття західної Европи Червоною Армією.

Департамент стейту й краєвої оборони рішилися уже виявити західно-европейським країнам теж і деякі найновіші воєнні винаходи, хоч це вважається великим ризиком. Коли західна Европа не буде належно оборонена, тоді і вислід цілої війни буде поставлений під знак запиту.

Тому саме Америка мусить обмінятися своїми військовими тайнами з західно-европейськими державами. Це відноситься головно до Великобританії, що має деякі важливі оборонні винаходи, які перевищають навіть і американські винаходи.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Прохаемо читачів „Свободи", що змінюють свою адресу, виповнити оцей блянкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи". 10 ц. треба доконче залучити на покриття вироблення нової металевої плити.

Імя й призвище ______________________ Ч. від. ______

Стара адреса ______________________________

Нова адреса ______________________________

____

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

В допомогу Українському Спортовому Клюбові.

Українці, що працюють в готелі Волдорф-Асторія, як й інші громадяни зложили в місяці квітні на „Український Спортовий Фонд" $59.75, за що їм Український Спортовий Клюб складає щиру подяку. Жертвували: проф. Осип Гулей $8, Роман Скоробогатий $7, а по $6: Михайло Суський, Корнило Лучка, Михайло Грицковян, Григорій Чорній; Анатазій Лаврів $5; М. Головей $3.75. По $2: В. Наум, В. Жук, А. Семенів, В. Стефурак; по $1: В. Штенгель, М. Вишиваний, А. Ясний, С. Сепенко. Разом $59.75.

За Український Спортовий Клюб: **Роман Скоробогатий**, голова; **Іван Бойцун**, фін. реф.

ПРЕЗИДЕНТСЬКИЙ ЯХТ.—Це їдальня президентського яхну Вилиємсбурґ. В гарячі дні президент переноситься до цього яхту на ріці Потомак, головно під суботу і неділю, коли менше роботи.

ФІЛІЯ СУН В БАЙРОЙТІ

З Байройту в Баварії (Німеччина) пишуть:

Останні події серед української еміграції в Німеччині, викликали потребу покликання до життя статутового товариства, опертого на індивідуальних членах, **для опіки над тими, що не зможуть виїхати і будуть приневолені остатись в Німеччині.**

Так повстав Союз Українців в Німеччині (СУН) на зборах ініціяторів в Авгбургу дня 7. травня 1949 р.

В Байройті в Баварії заложено Філію СУН-у в дні 6. червня ц.р. Збори на яких проводили інж. Василь Діберт, п. Батюк, Рожновський, секретарював п. Ілля Варчак — були чисельні. Взяли в них участь люди зі старої та нової еміграції, галичани і наддніпрянці ріжних партійних переконань.

Реферат про потребу організації СУН виголосив д-р І. Завада, статут прочитав та пояснив д-р Гр. Ничка. По дискусії, в якій забирали голос багато із присутних ухвалено резолюцію:

1) „Громадяни Байройту зібрані на установчих зборах філії СУН, вітають нову загально-українську громадську організацію, якою є СУН — та рішають заснувати його філію у себе.

2) Приявні на установчих зборах громадяни Байройту солідаризуються із ідейними позиціями СУН-у, який являється аполітичною, безпартійною громадською організацією, що гуртує всіх українців у Німеччині, які визнають засади християнської етики та моралі і демократичного поступування у суспільно-громадському життю, а стоячи на становиску Української Самостійної Соборної Держави, підпорядковуються Українській Національній Раді".

До управи філії вибрано: голова інж. Василь Діберт, членами управи: Іван Батюк, Ілля Варчак, Катерина Бойко, Валентин Лоян; заступники: Володимир Дармохвал, Митрофан Біднов.

До контрольної комісії обрані: проф. Олександер Рожновський, Петро Крисько, Володимир Світайло; заступник Захарчук А.. До філії вписалося 150 членів.

Дня 10 червня ц.р. завітав до філії Голова Головної Управи СУН — інж. Василь Ржевський, який був присутний на 1-шому засіданню Управи філії, які з тої нагоди зійшлись, щоб обмінятись з головою думками та витичити плян праці. Філія почала розгортати працю. Зібрані вже жервували на організаційний фонд СУН-у, а рішено з нагоди Зелених Свят перевести збірку на вдів, сиріт і потерпівших по героях визвольних змагань. Управа філії уконституювалася: Головою інж. Василь Діберт, заступником Іван Батюк, секретарем Ілля Варчак, касір: Катерина Бойко, референт організаційний і молоді п. Валентин Лоян. Голова контрольної комісії проф. Ол. Рожновський.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохаємо на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за вивашої справи.

трату часу на полагодження

* * *

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

18,342 Балан Федора вуйка (вже довший час в Америці) від Юлії зам. Колоій.

18,235 Богатирець Самойла з с. Кабин, Чернівці, від Богатирець Олімпії д. Лазара.

18,236 Яворський Леся і Олександра з с. Лошниць, Турка, від Яворський Івана.

18,237 Рогач Івана, Дмитра, Хомку Дмитра, Солтис Степана з с. Завой, Хомку Анни з с. Вислочок, Гомза Івана з с. Тернавка всі пов. Сянік, від Рогач Степана.

18,238 **Фик Івана стрийка від Фик Івана.**

18,239 Зенчак Степана, Параньі і Пазі з с. Раськи, Устрики, від Філі Явка.

18,240 Односельчан з с. Зелений Ріг (Умань, Київщина) від Яцук Костя.

18,241 Петраш Максима та Йосифа від Стойко Петра.

18,242 Ландвіт Степана Боднарчук Василя оба з м. Рогатина від Ландвіт Богдана.

18,243 Парабанюк Сили батька з с. Рижавки, Київ, від Парабанюк Івана.

18,244 Костюк Марії д. Теклі з дому Лівчанун з с. Салашів, Любачів, від Сукала Марії.

18,245 Щербицький Онуфрія Івана синів Михайла з села Шляхтова, Новий Торг, від Щербицька Анастазії.

18,246 Кревних і знакомих з с. Кульчиць Шляхоцьких та з Мостиськ, Самбір, від Стрілбицький Антона б. директора школи.

18,247 З дому Колиба Параскеві тітки з с. Рай, Бережани, від Колиба Дмитра.

18,248 Пришляк Анастазії і Миколи, Лапчук Петра від Гайдукевич Марії д. Павла з с. Яблонівка, Підгайці.

18,249 З дому Рик Анни з с. Болестрашиці, Перемишль, від Рик Дмитра.

18,250 Волинець Василя і його синів з с. Десерівка, Кам. Под., від Волинець Юхтима с. Платона.

18,251 Потюк Марії д. Анастазії, Юрочка Марії з с. Гнила, Турка над Стриєм, від Цілко Йосифа с. Володимира.

18,252 Мирош Станислава с. Василя з с. Узькович, Перемишляни, від Борович Павлини.

18,253 Односельчан з с. Надієва, Долина, і з с. Білки, Перемишляни, від Рудавський Льва і Делькевич Володимира.

18,254 Павлищ Ілька (новий імі(рант) від Павлиш Івана.

18,255 Бадюк Степана з с. Двірці, Жовква, від атюк Анастазії.

18,256 Односельчан з с. Забави і Збоїськ, Радехів, від Веснер Анни.

18,257 Хтоб знав про родину німецько-українську Гіттель з повіту Подерзам, Судети; мають кравецький слад. Пошукує їх син і зять Гіттель Антін.

18,2568 Тимків Михайла і його рідні з с. Верхня, Калуш, від Тимків Т.

18,260 Ільницький Йосифа і Магдалини зам. Паламарчук від брата Ільницький Степана.

18,261 Тітки Олександри яка виїхала з Туреччини, родж. в м. Поті на Кавказі від Гусаренко О.

18,262 Парахомчук Ефима з с. Хойно, Пинськ, від Трофимович Созона с. Антона.

18,263 Дубас Гриця з с. Стара Сіль, Папрочина, Самбір, від Дубас Миколи с. Івана.

18,264 Летняничин Андрія, Батюк Зофії з дому Грицик з с. Дорожів, Самбір, від Летняничик Андрія.

18,265 Довгань Василя з с. Зелена, Бучач, від Салиї Марії зам. Долинська.

18,266 Рідних і знакомих з с. Фільварки, Золочів, від Бохна Евгена.

18,267 Яворський Ігнатія з с. Мельничка, Турка, від сестри Яворська Марії.

18,268 Волинець Василя і його синів з с. Десерівки, Камян. Поділ., від Волинець Юхтима с. Платона.

18,269 Грицюк Олександра з с. Берестовець, Волинь, від Козубович Олекси з с. Лажава, Рівне.

18,270 Гаречмак Івана с. Івана і Марії з с. Завой, Сянік, від Маценко Степана.

18,271 Федус Миколая і Михайла з с. Куропатник, Бережани, від. Федус Миколи с. Василя.

Голоситься на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення пошукувань родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай пришле разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колюмні коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

КРУК, ЩО РОЗЧІСУЄ ВОЛОССЯ.—Це „Джімі", 20-літний крук, що почувається кожного ранку до обовязку розчесати кучері малій Діяні Твилфолд з Галивуд, Каліфорнія.

СОВЕТСЬКА „САТИРА" НА ПЛЯН МАРШАЛА

Москва, 1 липня. Рівночасно з облудним совєтським „мировим наступом" закордоном, в самому Совєтському Союзі продовжується типово большевицька кампанія проти західних союзників. До величезної кількости проти-західних фільмів і п'єс, тут ще додано балетну комедію. Перебраний за „Дядька Сема" танцюрист дає ухарактеризованій на „Европу" танцюристці мішок грошей і опісля, танцюючи з нею, здирає з неї одну частину одягу за другою, а на останці забирає й мішок грошей та відходить, залишаючи „Европу" без одягу і без грошей.

ПРЕЗИДЕНТ ТВЕРДИТЬ, ЩО ПОЛІТИКА В СПРАВІ КИТАЮ Є ДВОПАРТИНА

Попереднього тижня деякі республиканські конгресмени висловили гостру критику на політику президента Трумана супроти Китаю. Сен. Артур Ванденберг, речник республиканців у справах закордонної політики, заявив, що президент не дотримає умови з республиканцями для порозуміння в далеко-східних справах. На пресовій конференції в четвер запиталися президента, чи він робить яку різницю, коли йде про порозуміння з обома партіями в справах европейської й далеко-східньої політики? На це президент відповів, що він не робить жадної різниці.

Тепер виявилося, що політика супроти Китаю щойно вступає на новий шлях і департамент стейту щойно має вислати президентові начерк Білої Книги в справі Китаю. Президент мусить радитися кого треба, заки видасть рішення. Кажуть, що теперішнє рішення прокладе шлях Америки супроти Китаю на цілі роки.

ІТАЛІЙСЬКІ НАДІЇ НА НАФТУ

Рим, 1 липня. Італійський уряд та італійське господарство зв'язують великі надії з нововідкритими джерелами нафти в Північній Італії. Міністер промисловости заявив, що в 1953 році Італія вже сподіється видобувати 120,000 тонн нафти.

ПОШУКУВАННЯ

КРЕВНИХ та ОДНОСЕЛЬЧАН на скотальщині із села Ощихліби, Буковина, пошукує з Америки **ІВАСЮК.** Голоситься на адресу:

TOM IWASIUK,
2396 Goodson Street,
Hamtramck 12, Mich., U. S. A.

В ШВАЙЦАРІЇ ЗАСУДЖЕНО РУМУНСЬКОГО ДИПЛОМАТА ЗА ШПИГУНСТВО

Вінтертур, Швайцарія, 1 липня. Федеральний Суд Швайцарії засудив вчора на 18 місяців тюрми господарського радника румунського посольства, Зольвана Вітіяну, якому доказано шпигунські діяльність.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

Спис Книжок

що їх ще можна дістати у КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

Книжки, поміщені в цім ціннику, є по кілька примірників. Тому хто скорше замовить, то ще може дістане.

(Продовження).

ІСТОРИЧНІ, СЕНЗАЦІЙНІ Й ВОЄННІ ОПОВІДАННЯ.

Абатеса ді Кастро, оповідання, Стендаль, перекл. С. Пащенко	$ .50
Амалюнга або Дочка дебрів, оповідання з часів боїв між европейцями й індіянами	$ .20
Американські трости. — Ковбок (казка). — Емігранти. — Дні нашої слави і недолі	$ .15
Аритметичні правила А. Чепіги (перерібка В. Верниволі)	$ .20
Блажений чоловік і інше	$ .15
Батько Зачумлених, Юлій Словацький, перекл. п. В. Держирука	$ .10
Біля машини, оповідання В. Винниченка	$ .10
Блискавиці, суспельна студія, і **Жовнірські оповідання,** М. Яцкова	$ .50
Бо війна війною, збірка нарисів Василя Софронова	$ .10
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — **Письмо** (6 ілюстрацій). — **Фляшка горівки.** — **Не в добрий час** (4 ілюстрації). — **Дні нашої слави і недолі**	$ .15
Боги жаждуть крови, написав Анатоль Франс, з французької мови переклав О. Пашук	$ .75
Борба світів В. Велса	$ .40
Борці за правду, історичне оповідання А. Кащенка, 4-те видання	$ .45
Брати Моуглі, оповідання з життя дитини між звірами, Р. Кіплінга (переклав Ю. Сірий)	$ .60
Вся людська твар з хвалою прийде і інше	$ .15
Варіят з 1906 року. — 2. Вірші. — 3. Між бурливими филями, драма на 4 дії. В. Бабієнка	$ .35
Великий Січовий Співанник. Офіціяльне видання	$ .50
Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців	$ .50
Вечері на хуторі біля Диканьки, повістки Миколи Гоголя	$ .15
Вибір Поезій О. Федьковича	$ .10
Толстой Лев: **Відродження.** Два томи в 3-ох частинах	$2.50
Відмолодження, після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками	$ .10
Від себе не втечеш, оповідання Марка Вовчка	$ .20
Вільний чоловік і інші оповідання, Ст. Костіва	$ .40
Вічевий співаник	$ .05
Вибір творів, Яків Щоголів	$ .25
Вибір поезій Івана Франка і короткий начерк його життя	$ .35
Вибір творів Осипа Юрія Федьковича	$ .10
О. Луговий: **Визначне Жіноцтво України,** бр.	$1.50
В затінку й на сонци та інші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, оправлена	$ .75
Підмогильний В.: **В епідемічному бараці.** Нарис. Цей нарис молодого талановитого автора малює як неможна краще атмосферу, в якій живе сучасне покоління на Україні	$ .30
Вода в природі. — Уміркований та щирий, В. Винниченка. — **Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі**	$ .20
В пяті роковини смерти Івана Франка	$ .10
В 60-ті роковини смерти Тараса Шевченка. Зібрав д-р З. Кузеля	$ .10
Вступ до метафізики, нап. Анрі Бергзон, пер. Евген Яворський	$ .35
Всесильний доляр, оповідання А. Хомика, пер. Н. Суровцова	$ .60
В тумані. Оповідання Л. Андреєва. Перекл. з російської мов Ю.Т.П.	$ .20
Шевченко Т.: **Гайдамаки** з порт. автора і ілюстраціями. Брош.	$ .50
Галка смерти. Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держирука	$ .10
Гарна історія о терпеливій Оленці, донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя	$ .20
Гаси вгонь, поки не розгорівся й інші оповідання	$ .20
Герой Капіталу Антона Сінклера (переклав Н. Романович)	$ .30
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями	$ .25
Гіпнотизм і сугестія в 2-ох частях	$ .40
Голод, оповідання В. Винниченка	$ .10

Замовлення і належитість слати на адресу:

Svoboda

81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City 3, N. J.

(З Канади треба платити тільки американською валютою).

ТАРЗАН, ч. 2126. Мстивий Тролат.

Сумовито сказав Тарзан Нормі, що її батько погиб.

Коли вона прийшла до себе після потрясення, вона сказала: „Я мушу скінчити батькове діло тут... він потребував ще тільки одного мінералу з скали".

„Ні, я тебе візьму до своєї дружини" — сказав Тарзан. Як тільки моя рана загоїться, підемо до Джени".

Міжтим Тролат, загніваний за побиття від Тарзана, мандрував коло шатра.